

середовища: дис.... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. Київ, 2019. 504 с.

3. Освіта майбутнього: концепції, методи, підходи: колективна монографія / кол. авт. ; голов. ред. В.В. Любарець, О.В. Кендюхов, Н.В. Бахмат. Київ : Міленіум, 2020. 310 с.

4. Отич О. М. Основи педагогічної майстерності викладача професійної школи : підручник. Кіровоград. Імекс-ЛТД, 2014. 208 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА З РАННЬОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Ситник Ольга Іванівна,

к.п.н., доцент кафедри іноземних мов
і методик їх навчання Педагогічного інституту
Київського університету імені Бориса Грінченка

Омельченко Анна Вячеславівна,

студентка освітнього рівня другого (магістерського),
спеціальності «Дошкільна освіта»
Педагогічного інституту
Київського університету імені Бориса Грінченка

В умовах сьогодення до підготовки фахівців висуваються підвищені вимоги щодо професійних і особистісних якостей. Різнобічний індивідуальний розвиток, радикальне підвищення професіоналізму, переорієнтації на продуктивність, трансформація змісту підготовки майбутніх спеціалістів передбачає формування якісної педагогічної позиції.

Для того щоб реалізувати нові напрями розвитку освіти потрібно використовувати інноваційні технології, творчий пошук та вдосконалені концепції, принципів, підходів до освіти, суттєвих змін у змісті, формах і методах навчання, виховання, управління навчальним процесом, а також визначення низки педагогічних умов ефективного процесу підготовки майбутніх фахівців [1].

Підвищити професіоналізм педагога іноземної мови можна шляхом підвищення якості вищої освіти. Якщо визначити за головне призначення системи вищої освіти підготовку майбутнього фахівця, то процес навчання доцільно організовувати у такий спосіб, щоб забезпечувати всебічний розвиток особистості. Засобом формування особистості при цьому стають освітні технології, продуктом діяльності педагогічних колективів — особистість випускника закладу вищої освіти, який повинен бути компетентним не лише в професійній галузі, але й мати активну життєву позицію, високий рівень громадської свідомості, бути компетентним при вирішенні проблем, які ставить перед ним життя [2, с. 42].

Тому особливо важливими у підготовці майбутніх педагогів стає належна організація освітнього процесу, ефективна взаємодія всіх його учасників, врахування педагогічних умов освітнього процесу. Це сприятиме активізації фундаментальної підготовки студентів, адаптації до швидкісних темпів розвитку інформаційного суспільства, створюватиме сприятливі умови для опанування загальної освіти та обраної професії, трансформуватиме пізнавальну діяльність.

На шляху вибору педагогічних умов постають суперечності між: неповною визначеністю конкретних вимог, що стосується підготовки майбутніх фахівців у нормативних документах та реальною потребою у висококваліфікованих кадрах, що є компетентними в певній галузі; неузгодженістю нормативних вимог щодо формування компетентності у студентів та необхідністю розробки чітких орієнтирів організації навчання у закладах вищої освіти [1].

У довідковій літературі надаються різні тлумачення поняття «умова», які мають багато спільного. У Філософському енциклопедичному словнику зазначено, що «умова – філософська категорія, в якій відображаються універсальні відношення речі до тих факторів, завдяки яким вона виникає та існує» [3].

Гурова Р. розуміє під «умовою» в педагогічному контексті все те, від чого залежить інше; середовище, обстановку, у якій перебувають і без якої не можуть існувати предмети, явища [1].

Педагогічні умови – це структурна оболонка педагогічних технологій чи педагогічних моделей, які повинні віддзеркалювати структуру готовності майбутніх фахівців до діяльності в умовах профільного навчання [4].

Вони також забезпечують культуру міжособистісних взаємин учасників освітнього процесу.

Організаційно-педагогічні умови є різновидом педагогічних умов, які залежать від особливостей організації навчально-виховного процесу. Чижевський Б. вказує, що організаційно-педагогічні умови відображають — функціональну залежність суттєвих компонентів педагогічного явища від комплексу об'єктів (речей, їх станів, процесів, взаємодій) у різних проявах [1].

Зубко А. класифікує організаційно-педагогічні умови вдосконалення навчального процесу у закладах педагогічної освіти: умови, що забезпечують процес навчання (рівень професійності тих, хто навчає; ступінь готовності до навчання тих, хто навчається); умови, що забезпечують удосконалення навчального процесу (матеріально-технічне; навчально-методичне забезпечення процесу). Організаційно-педагогічні умови — сукупність факторів, що забезпечують регулювання, взаємодію об'єктів і явищ педагогічного процесу для досягнення поставленої мети, вдосконалюють міжособистісні стосунки учасників педагогічного процесу для вирішення конкретних дидактичних завдань, сприяють активізації навчально-пізнавальної діяльності майбутніх фахівців, їхньої самостійності, ініціативності, професійного інтересу [5].

В освітньому процесі закладу вищої освіти цілеспрямовано створюються організаційно-педагогічні умови формування компетентного фахівця. Вони лежать в таких площинах взаємодії суб'єктів навчально-виховного процесу як – студент – викладач, – студент – студент, – студент – студентський колектив, – студент – професія [1].

Педагогічно орієнтоване творче середовище є відносно цілісною частиною реальної взаємодії педагогів, студентів, соціуму, що оптимізує позитивний розвиток кожного. Воно являє собою спільний творчий пошук шляхів зростання, в якому домінуючими є емоційна, етична, духовна сфери розвитку інтелекту. Його місія — допомогти сучасному студенту набути життєво необхідні знання і

вміння: приймати рішення, застосовувати нові інформаційні технології, бути мобільним, адаптивним та здібним навчатися протягом життя [6].

У зв'язку з тим, що предметом нашого розгляду є організаційно-педагогічні умови, зупинимось більш детально саме на їх аналізі. Запропоновані іншими авторами визначення організаційно-педагогічних умов мають спільні та специфічні риси. Спільним у визначенні поняття «організаційно-педагогічні умови» можна вважати те, що більшість авторів дотримується позиції щодо тлумачення умов як обставин педагогічного процесу, необхідних для досягнення його мети. При подальшому аналізі цього поняття у наукових роботах слід зазначити, що зустрічаються значні розбіжності, пов'язані з широким колом досліджуваних освітніх проблем.

Щоб визначитися із тлумаченням поняття «організаційно-педагогічні умови» у контексті нашого дослідження розглянемо термін «організаційні». Термін «організаційні» походить від поняття «організація», яке у філософській енциклопедії визначається як:

- 1) внутрішня упорядкованість, узгодженість взаємодії частин цілого;
- 2) сукупність процесів чи дій, що приводять до утворення і вдосконалення взаємозв'язків між частинами цілого;
- 3) об'єднання людей, які спільно реалізують певну програму або мету [3, с. 463].

В Енциклопедії освіти додається ще одне тлумачення організації як технологічної функції управління [7].

Організаційно-педагогічні умови мають передбачати такі обставини, що сприяють упорядкованості, узгодженості взаємодії суб'єктів педагогічного процесу, які спільно реалізують певну програму або мету.

Тому, безперечно, організаційно-педагогічні умови стосуються технологічної функції управління педагогічним процесом.

Так, Сінкіна Є. розглядає організаційно-педагогічні умови як сукупність факторів, необхідних для формування вмінь і навичок, якостей [8];

Козирева Є. – як сукупність можливостей, що забезпечують ефективне виконання поставлених завдань [6]; Павлов С. – як обставини взаємодії суб'єктів навчально-виховного процесу [9].

Гладкая І. – як обставини, що забезпечують суб'єктно-активну позицію особистості у навчально-виховному процесі [10].

Галєєва А. – як обставини взаємодії організаційних форм та педагогічного забезпечення [11].

Двулічанська Н. – як взаємозв'язок змісту, навчально-методичного забезпечення та інноваційного середовища [12].

Таким чином, організаційно-педагогічні умови для підготовки педагогів іноземної мови сприятимуть формуванню інноваційної спрямованості роботи студентів, емоційній атмосфері в студентському колективі, налаштуванню на творче вивчення та впровадження нововведень. Тоді слід зауважити, що при цьому необхідно виявити, скористатися, також варто приділити увагу створенню системи педагогічних впливів, котрі забезпечують найбільш сприятливу атмосферу діяльності студентів. Цього можна досягнути зацікавленнями, спрямованістю на творчу діяльність, використання різних видів стимулювання

до навчання, психолого-педагогічними методиками, позитивному та продуктивному настрою студентської групи.

Пропонуємо розглянути комплекс організаційно-педагогічних умов формування професійних вмінь у майбутніх педагогів, які будуть сприяти готовності та професійно-особистісному зростанню студентів в процесі навчання, зокрема:

1. Формування позитивної мотиваційної сфери в студентів до формування професійних вмінь.
2. Використання міжпредметних зв'язків у процесі вивчення фахових дисциплін.
3. Побудова процесу навчання на засадах та використання активних методів навчання та її елементів для розвитку професійних вмінь.

Під психолого-педагогічними умовами розуміємо обставини, спрямовані на формування і розвиток особистісних якостей, утворень; під медико-педагогічними – на збереження здоров'я; під соціально-педагогічними – на соціальну адаптацію особистості.

Сучасні науковці наголошують, що невід'ємною частиною психолого-педагогічних умов є студентоцентризм.

Студентоцентризм – це концентрація зусиль на врахуванні індивідуальних якостей, здатностей до формування індивідуальних освітніх траєкторій та відповідного індивідуального профілю компетенцій. Сутність студентоцентризму полягає у створенні моделі розвитку освіти, за якої здобувач освіти з об'єкта перетворюється на суб'єкт навчальної діяльності, тобто на активного учасника освітнього процесу, що є ключовим елементом у підготовці педагогів іноземної мови.

Сьогодні ідея студентоцентризму проголошується як одне з головних гасел реформи вищої освіти. Багатьом видається, що ця ідея є чимось абсолютно новим, породженням викликами, що постали перед європейською системою вищої освіти [13].

Студентоцентризм – це новий рівень відповідальності закладу освіти, в якому створено освітнє середовище, що забезпечить на виході майбутньому фахівцю високі результати навчання (сформовані загальні та спеціальні компетенції).

Отже, аналіз тлумачення різними авторами поняття «організаційно-педагогічні умови» дозволяє вважати слушною думку Галкіної О., що усі ці визначення можна згрупувати на чотири напрями такі як:

- фактор ефективності внутрішнього освітнього середовища, який відіграє роль активного початку соціального буття організації;
- організаційні ресурси та заходи (розклад занять, режим життєдіяльності навчального закладу, тривалість робочого тижня, наповнюваність класів тощо);
- сукупність взаємопов'язаних обставин, що забезпечують цілеспрямоване управління освітнім процесом (включаючи його фінансове, кадрове, матеріально-технічне та інформаційне забезпечення);
- обставини навчально-виховного процесу, які забезпечують досягнення поставленої навчально-виховної мети [14].

Отже, в сучасних умовах вищі навчальні заклади повинні враховувати педагогічні умови для підготовки майбутніх фахівців, слідкувати за інноваціями у відповідній галузі. Організаційно-педагогічні умови в процесі підготовки педагогів іноземної мови дають змогу орієнтуватися на співробітництво між суб'єктами освітнього процесу, розвиток особистісного потенціалу, активну позицію особистості до навчання.

Список літератури

1. Вдовичин, Т.Я. Обґрунтування організаційно-педагогічних умов для забезпечення навчального процесу майбутніх фахівців у педагогічному університеті. // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. – 2013. – №34;
2. Семеріков С.О. Фундаменталізація навчання інформатичних дисциплін у вищій школі: Монографія / С.О. Семеріков / Науковий редактор академік АПН України, д.пед.н., проф. М.І. Жалдак. – К.: НПУ ім.. М.П. Драгоманова, 2009. – 340 с
3. Галєєва А. П. Організаційно-педагогічні умови виховної діяльності у вищому аграрному навчальному закладі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.07 “Теорія і методика виховання” / Галєєва Антоніна Петрівна. – Дрогобич, 2009. – 22 с.;
3. Философский энциклопедический словарь / [гл. редакция : Л.Ф. Ильичев, П.Н. Федосеев, С.М. Ковалев, В.Г. Панов]. – М. : Сов. энцикл., 1983. – 840 с.
4. Гуцан, Т. Г. Педагогічні умови формування готовності майбутніх вчителів економіки до профільного навчання старшокласників [Електронний ресурс] / Гуцан Тетяна Григорівна. – Режим доступу: <http://intkonf.org>
5. Зубко А. М. Організаційно-педагогічні умови удосконалення навчального процесу в системі підвищення кваліфікації педагогічних кадрів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. – 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / А. М. Зубко. – Київ, 2002. – 22 с.
6. Козырева Е. И. Школа педагога-исследователя как условие развития педагогической культуры / Е. И. Козырева // Методология и методика естественных наук. – Омск : ОмГПУ, 1999. – Вып. 4. – С. 24.
7. Енциклопедія освіти / голов. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – с. 613
8. Синкина Е. А. Организационно-педагогические условия формирования профессиональных компетенций студентов технического вуза [Електронний ресурс] / Е. А. Синкина. – Режим доступу: http://www.vestnik.pstu.ru_engine/get_file.
9. Павлов С. Н. Организационно-педагогические условия формирования общественного мнения органами местного самоуправления : автореф. дисс. на соиск. уч. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.01 “Общая педагогика” / Павлов Сергей Николаевич. – Магнитогорск, 1999. – 23 с.;
10. Гладкая И. В. Организационно-педагогические условия становления профессиональной компетентности студента [Електронний ресурс] / И. В.

Галкина. – СПб., 2011. - N 142. - С. 126-134. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/>

[php?](#)

11. Галєєва А. П. Організаційно-педагогічні умови виховної діяльності у вищому аграрному навчальному закладі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.07 “Теорія і методика виховання” / Галєєва Антоніна Петрівна. – Дрогобич, 2009. – 22 с.;

12. Двучичанская Н. Н. Организационно-педагогические условия повышения профессиональной компетентности обучающихся в системе непрерывного естественнонаучного образования [Электронный ресурс] / Н. Н. Двучичанская // Наука и образование. – 2011. – № 3. – Режим доступа: <http://technomag.edu.ru/doc/170201.html>

13. Федорченко Ю. Ю. Ідея студентоцентризму та місія університету [Електронний ресурс] / Ю. Ю. Федорченко // Освітня політика. Портал громадських експертів. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://education-ua.org/ru/articles/1249-ideya-studentotsentrizmu-ta-misiya-universitetu>

14. Галкина О. В. Роль и место понятия “организационно-педагогические условия” в терминологическом аппарате педагогической науки автореф. дисс. на соиск. уч. степени канд. пед. наук : [Электронный ресурс] / О. В. Галкина // 13.00.01 “Общая педагогика, история педагогики и образования” / Галкина Ольга Владимировна. – Самара. – 2009. – Режим доступа до ресурсу: <http://www.dissercat.com/content/rol-i-mesto-ponyatiya-organizatsionnopedagogicheskie-usloviya-v-terminologicheskompapparatexzz349LHX8B7>.